

การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
**The Development of Student Ethics in Basic Educational Institutions,
Sibunruang District, Nong Bua Lamphu Province**

พลศักดิ์ พรหมมน,

สมบัติ รัตนกร และ สุนทร สายคำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Phunsak Phrommon,

Sombat Rattanakorn and Sunthon Saikham

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: oil0320fanta@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน จำนวน 265 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เป็นการศึกษาแบบผสานวิธี สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.44) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความขยัน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.47) รองลงมา คือ ด้านความมีระเบียบวินัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.46) ด้านความเสียสละ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.45) ด้านการประหยัด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.42) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.41)

2. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) ด้านความมีระเบียบวินัย อบรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและกฎหมายต่าง ๆ 2) ด้านความ

รับผิดชอบ มาโรงเรียนให้ทันเวลา ไม่หนีเรียน รับผิดชอบหน้าที่ 3) ด้านความขยัน ส่งเสริมยกย่อง ชมเชยนักเรียนที่มีความตั้งใจและขยันหมั่นเพียร โดยการมอบเกียรติบัตร 4) ด้านการประหยัด สอนให้นักเรียนรู้จักการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า 5) ด้านความเสียสละ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาช่วยเหลืองานในสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนนักเรียนมีน้ำใจ มีจิตสาธารณะ

คำสำคัญ: การพัฒนาจริยธรรม; สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstracts

The objectives of this research were as follows: 1) to study the development of student ethics in basic educational institutions, Sibunruang District, Nong Bua Lamphu Province; 2) to suggest guidelines for the development of student ethics in basic educational institutions, Sibunruang District, Nong Bua Lamphu Province. The samples of this study included 265 school directors and teachers in basic education institutions, selected by Krejcie & Morgan formula. Selected by Purposive Sampling, the key informants were five school directors and teachers in basic education institutions. This study was carried out utilizing the mixed-method methodology, and the statistics used in data analysis were: Frequency, Percentage, Mean and Standard Deviation.

The research results were as follows:

1) School administrators and teachers had their overall opinions on developing student ethics of basic education institutions at a high level (4.44) based on the mean value. Classified by the studied aspects, the aspect with the highest average was 'diligence' with a high level of practice (4.47), followed by 'discipline' (4.46), 'sacrifice' (4.45), and 'economy' (4.42). The aspect with the lowest mean value was 'responsibility' rated at a high level (4.41).

2) Guidelines for promoting the development of student ethics in basic education institutions: 1) Discipline: to organize training to encourage students to comply with school regulations and laws; 2) Responsibility: encourage students to come to school on time, do not skip school and take responsibility for their duties; 3) Diligence: to promote, praise and compliment students for their determination and diligence by awarding certificates; 4) Economy: teach students how to use things worthwhile; 5) Sacrifice: encourage students to volunteer to work in society without expecting anything in return to cultivate kindness and public mind.

Keywords: Ethical Development; Basic Educational Institutions

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1) แต่การที่จะพัฒนาดังที่กล่าวมานั้น จะต้องมียุทธศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่ว่านี้ได้แก่ ยุทธศาสตร์ภายนอก เป็นยุทธศาสตร์ที่บุคคลแสดงออกทางพฤติกรรมภายนอกที่ปรากฏให้เห็นเป็นที่สังเกตได้ชัดเจน เช่น ความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบ ความมีวินัย ความตรงต่อเวลา และความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น ยุทธศาสตร์ภายใน เป็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้คิดหรือทัศนคติของบุคคลตามสภาพของจิตใจ และสภาพแวดล้อม เช่น ความเมตตากรุณา ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์ เป็นต้น (นพมาศ สุชาติ, 2554 : 11)

ดังนั้น การพัฒนายุทธศาสตร์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนมียุทธศาสตร์ได้ ซึ่งการพัฒนาจริยธรรม คือ กระบวนการในการปลูกฝังให้เกิดความเจริญงอกงามแก่บุคคล ให้มีความประพฤติสอดคล้องกับระเบียบแบบแผน และบรรทัดฐานที่สังคมบัญญัติไว้ สอดคล้องกับศีลธรรมอันดีงาม คือ การพัฒนาจิตใจ ซึ่งเป็นกระบวนการในการสร้างจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบ รู้จักแยกแยะสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำออกจากกันได้ด้วยตัวเอง ให้เกิดขึ้นอย่างถาวรในจิตใจของบุคคล (ชัยวัฒน์ นาสุย, 2554 : 12) สอดคล้องกับราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย (ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2557 : 12 – 13) ระบุว่า ช่วงวัยอนุบาล 3 – 5 ปี และช่วงวัยประถมศึกษาตอนต้น จะเป็นช่วงที่สามารถสอนในสิ่งที่ดีงามผ่าน การเล่านิทาน เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวเกี่ยวกับความเสียสละ ความเอื้ออาทร การแบ่งปันน้ำใจ การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (อ้างถึงใน กลีบผกา ภูศรี โสม, 2558 : 64) ที่มีแนวคิดในการพัฒนายุทธศาสตร์แก่เยาวชน ตามกลุ่มอายุดังกล่าว คือ เด็กในช่วงอายุ 9 - 13 ปี ควรพัฒนาลักษณะจริยธรรม การควบคุมตนเอง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และมีความมีเหตุผล ส่วนเยาวชนในช่วงอายุ 14 - 19 ปี ควรพัฒนายุทธธรรมการเห็นแก่ส่วนรวม และมีมนุษยธรรมสูง

การพัฒนาจริยธรรมเป็นกระบวนการคิดวางแผนจัดการและควบคุมดูแลการประพฤติปฏิบัติตนของบุคคลให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งต้องอาศัยทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการของผู้บริหาร ผู้บริหารจึงมีความแตกต่างกันในความสามารถ ขึ้นอยู่กับกระบวนการทัศน์ ความรู้ความสามารถ และความมุ่งมั่นของแต่ละบุคคล (เปรม กิรติ, 2552 : 11) สถานศึกษา ถือว่า เป็นแหล่งที่มีบทบาทต่อการปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนรองลงมาจากสถาบันครอบครัว ซึ่งมีหน้าที่ให้ความรู้และบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อม และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การบริหารและให้บริการต่าง ๆ ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างอันดีงามของครูอาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวกับจริยศึกษา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา นับว่าครูมีความสำคัญกับนักเรียนอย่างมาก ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน (พระธรรมโกศาจารย์, 2559 : 45) แต่ถ้ามองสิ่งที่ทำให้วิญญูณของความเป็นครูตกต่ำ อย่างนี้เรียกว่า ชาติลักษณะของความเป็นครูไปเสียแล้ว เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมไม่ควร จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย ดังปัญหาการขาดระเบียบวินัยของนักเรียน เมื่อกล่าวโดยรวมเกิดขึ้นมาจากหลายสาเหตุหลายด้านด้วยกัน สาเหตุในด้านการแต่งกาย เกิดจากสภาพการณ์ในปัจจุบันของสังคม และค่านิยมที่เปลี่ยนไป การบริโภคเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยไม่คำนึงถึงวิถีไทย ในการประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย (อ้างถึงใน กลีบผกา ภูศรีโสม, 2558 : 75) ส่วนสาเหตุในด้านความประพฤติ มาจากนักเรียนขาดการเล็งดูอบรมสั่งสอนและให้การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมที่เหมาะสม สำหรับการปฏิบัติตน สาเหตุมาจากครูเวรประจำวันไม่มาควบคุมในระหว่างเดินแถวเข้าชั้นเรียน และการกวดขันวินัยในด้านดังกล่าว อาจมีน้อย เป็นต้น โดยประเด็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2561 : 7) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ข้อ 2 ปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2.1 ส่งเสริมการสนับสนุนการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

จากเหตุผลสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อเป็นข้อสารสนเทศจะได้นำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาและแก้ไขเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียนเฉพาะด้านที่ประสบปัญหามากที่สุด 5 ด้านด้วยกัน คือ 1) ด้านความมีระเบียบวินัย 2) ด้านความรับผิดชอบ 3) ด้านความขยันหมั่นเพียร 4) ด้านการประหยัด และ 5) ด้านความเสียสละ เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารงานพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนและเป็นการส่งเสริมสนับสนุนด้านการเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากแบบสัมภาษณ์โครงสร้าง (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

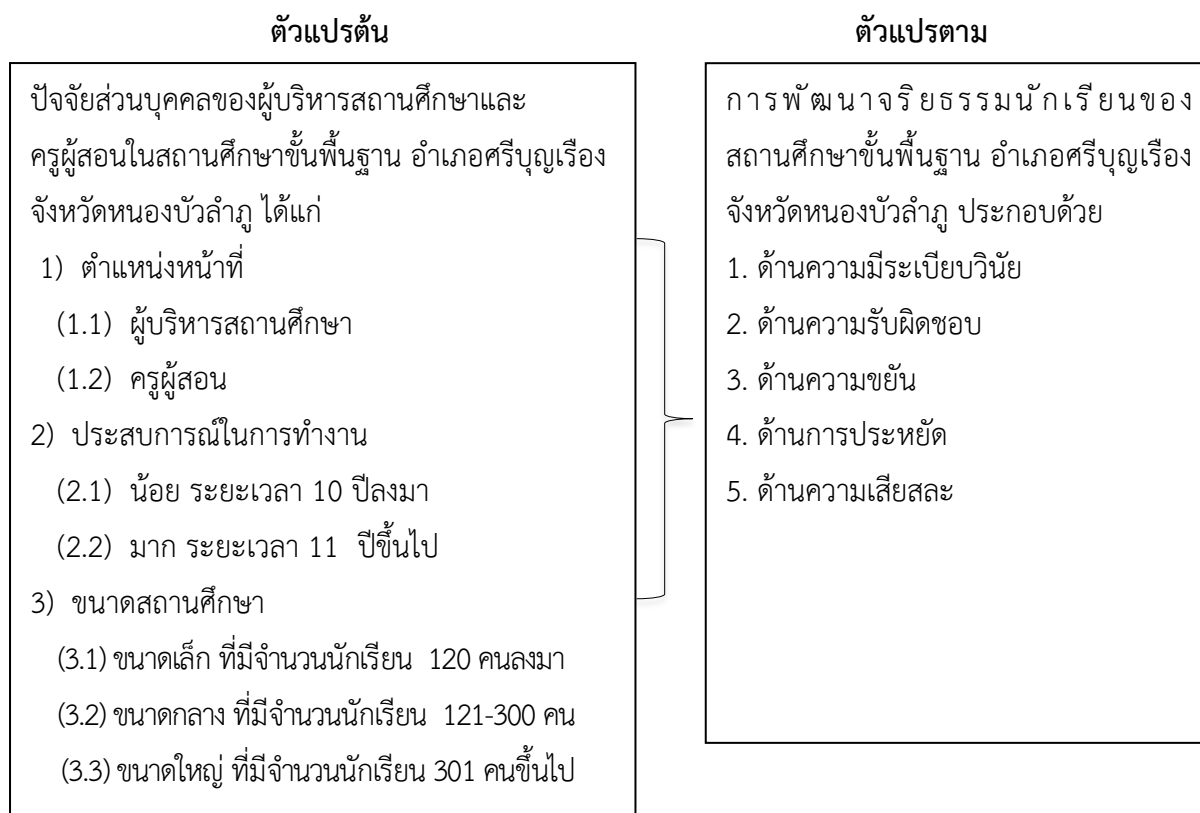
ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 837 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 265 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Margan) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตำแหน่งหน้าที่และเทียบสัดส่วนจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อปฏิบัติที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริม และการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended) 2) แบบสัมภาษณ์ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ค่าความสอดคล้อง IOC) 2) ค่าความเชื่อมั่น 3) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม 1) ค่าความถี่ 2) ค่าร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย และ 4) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎี จากเอกสารต่าง ๆ ทำการสังเคราะห์จนได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 265 คน ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามตำแหน่ง ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 88.68 รองลงมา ผู้บริหาร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.32 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่ น้อย ระยะเวลา 10 ปีลงมา จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 64.15 รองลงมา มาก ระยะเวลาตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 35.85 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่ ขนาดกลาง ที่มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 60.38 รองลงมา ขนาดเล็ก ที่มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 32.07 ขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.55

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

2.1 การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.44) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความขยัน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.47) รองลงมา คือ ด้านความมีระเบียบวินัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.46) ด้านความเสียสละ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.45) ด้านการประหยัด การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.42) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.41)

2.2 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ด้านความมีระเบียบวินัย การอบรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและกฎหมายต่าง ๆ ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านความรับผิดชอบ ปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ เช่น มาโรงเรียนให้ทันเวลา และเข้าเรียนให้ตรงเวลา ไม่หนีเรียน ด้านความขยัน ส่งเสริมยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความตั้งใจและขยันหมั่นเพียร ด้านการประหยัด สอนให้นักเรียนรู้จักการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า วางแผนทางการเงิน ทำให้ไม่ฟุ่มเฟือย ด้านความเสียสละ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาช่วยเหลืองานในสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนนักเรียนมีน้ำใจ มีจิตสาธารณะ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความขยัน รองลงมา คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ ด้านการประหยัด ตามลำดับ ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายผลตามลำดับผลการวิจัย ดังนี้

ด้านความขยัน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ส่งเสริมนักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมนักเรียนได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่ม ของห้องเรียนหรือของโรงเรียนร่วมกับผู้อื่น สร้างความตระหนักให้นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในกิจกรรมของทางโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ส่งเสริมนักเรียนมีจิตอาสาในกิจกรรมที่ครูให้ทำใบงาน ในการทำงานกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ อุดมลีลา (2561 : 197-213) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. จริยธรรมของนักเรียน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความกตัญญูต่อเวที ความซื่อสัตย์ และความอดทน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความมีวินัยและความรับผิดชอบ 2. สภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในภาพรวม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการ

พัฒนาจริยธรรมนักเรียน ปัญหาในภาพรวม พบว่า ขาดผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมน้อย การขับเคลื่อนไม่ต่อเนื่อง ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องในภาพรวม พบว่า จำนวนบุคลากรมีความเพียงพอและมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นเอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน 3. กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่พัฒนาขึ้นมี 9 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจริยธรรมที่ดั่งงาม 2) ขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของจริยธรรมนักเรียน 3) ส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดั่งงามตามหลักศาสนาและวัฒนธรรมให้กับนักเรียน 4) พัฒนาการวางแผนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้มีคุณภาพ 5) พัฒนาบุคลากรให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน 6) ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ 7) พัฒนาการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียน 8) ส่งเสริมการนำผลการประเมินการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและ 9) ยกระดับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน 4.การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 พบว่า กลยุทธ์มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นไปได้และการยอมรับได้อยู่ในระดับมาก

ด้านความมีระเบียบวินัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ส่งเสริมการแต่งกายให้ถูกต้องเรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียน มีแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม มีการอบรมสั่งสอนมารยาทและการมีสัมมาคารวะต่อครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้อื่น ครูมีกิจกรรมกระตุ้นนักเรียนมาโรงเรียนแต่เช้า ก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ และไม่หนีกลับก่อนเวลาเลิกเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ วิทยานิพนธ์ สมบูรณ์ อริยา (2562 : 419-426) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ค่าโดยรวมทุกคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก แนวทางการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่ได้จากการจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการอยู่ในลักษณะเป็นแผนยุทธศาสตร์พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ ที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติให้บรรลุวิสัยทัศน์ และมีการนำกระบวนการบริหารจัดการ ของ Henri Fayol : POCCE มาใช้ในการบริหารแนวทางดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน การติดตามผลการนำแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนไปใช้ระยะเวลา 3 เดือน พบว่า มีการดำเนินการตามแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และมีการขอเสนอแนะให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยเน้นคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์แก่นักเรียน ในโรงเรียนครูควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม แต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระ

ด้านความเสียสละ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู นักเรียนให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน เครื่องใช้ในการเรียน ด้วยความเต็มใจ ครูเน้นย้ำนักเรียนให้ช่วยบำรุงรักษาธารณสมบัติของโรงเรียนและพัฒนาสาธารณะประโยชน์ของสังคม ครูปลูกฝังนักเรียนให้มีจิตอาสา รับอาสาช่วยครูทำงานในเวลาว่างจากการเรียนหรือช่วยครูถือสิ่งของของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับประไพรัตน์ ลำไจ (2557 : 46-58) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สรุปผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ การศึกษาความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า มีความต้องการเรียงลำดับดังนี้ ด้านเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการพัฒนา ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาและด้านการวัดผล ประเมินผลควมมีวินัย ความซื่อสัตย์และความมีจิตสาธารณะ มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) สภาพปัญหาและความจำเป็น 2) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 3) แนวคิดพื้นฐาน 4) วัตถุประสงค์ 5) โครงสร้างของรูปแบบ 6) กิจกรรมการพัฒนา 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล นักเรียนมีพฤติกรรมการมีคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีวินัย ความซื่อสัตย์และความมีจิตสาธารณะและมีเหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก

ด้านการประหยัด การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ครูปลูกฝังการใช้จ่ายเงินเท่าที่จำเป็นในแต่ละวัน น้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง ครูปลูกฝังการรักษาอุปกรณ์การเรียนไม่ให้ชำรุดเสียหาย เป็นการประหยัดช่วยผู้ปกครอง ครูสนับสนุนนักเรียนเขียนสมุดให้ครบทุกหน้าโดยไม่เว้นหน้ากระดาษ หรือนำสมุดที่เหลือใช้ สมุดเก่าที่ยังไม่ได้ใช้กลับมาใช้ใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับ พระวัชร ส่วโร (กสิวัฒน์) (2559 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดรังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จังหวัดปทุมธานี พบว่า การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดรังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ทางโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความกตัญญูกตเวที อยู่ในระดับมาก ด้านความประหยัด อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับ

ต่ำสุด ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อ การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดรังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จังหวัดปทุมธานี พิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านกตัญญูกตเวที ด้านความประหยัด ด้านการมีเมตตา ด้านการมีวินัยและรับผิดชอบ และด้านความซื่อสัตย์ สุจริต โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. เชีงนโยบาย

1.1 สถานศึกษาควรปรับปรุงแก้ไขจริยธรรมของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาต่อไป

2. เชีงปฏิบัติการ

2.1 ควรสนับสนุนในเรื่องการปรับปรุงและพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้น

2.2 ควรมีกิจกรรมที่เน้นส่งเสริมให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน

3. สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในอำเภอศรีบุญเรือง หรืออำเภออื่นหรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา ในอำเภอศรีบุญเรือง หรืออำเภออื่นหรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาศึกษาเปรียบเทียบกับ

เอกสารอ้างอิง

กลีบผกา ภูศรีโสม. (2558). การบริหารงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอขยงตลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชัยวัฒน์ นำสุย. (2554). การพัฒนาเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม. มหาสารคาม: รายงานวิจัย.

นพมาศ สุวชาติ. (2554). จริยธรรมธุรกิจและบรรษัทภิบาล. ขอนแก่น: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ประไพรัตน์ ลำไจ. (2557). รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา*. 2 (2). 46-58.
- เปรม กิรติวงศ์ชัชวาล. (2552). *กฎหมายแห่งผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร: ทีบีเค มีเดีย พับลิชชิง.
- พระธรรมโกศาจารย์. (2559). *คู่มือมนุษย์ ฉบับ 3 ภาษา*. กรุงเทพมหานคร:ธรรมสภา.
- พระวัชร ส่วโร (กสิวัฒน์). (2559). *การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดรังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2557). *คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก ตอนเด็กวัยเรียน 6 – 12 ปี*. กรุงเทพมหานคร: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
- สมบูรณ์ อริยา. (2562). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*. 12 (3), 419-426.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. (2561). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี (พ.ศ.2561 - 2565)*. หนองบัวลำภู: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- อุดม ลีลา. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*. 19 (2), 197-213.